

Меморандум про економічну та фінансову політику

I. СИСТЕМА МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ

1. **Економічна активність послаблюється, а ескалація конфлікту на сході посилює невизначеність.** В 1 кв. 2014 р. ВВП скоротився на помірні 1.1 відсотків, проте високочастотні індикатори вказують на рецесію, що поглиблюється. Попри те, що сільськогосподарське виробництво розширюється, промислове виробництво і будівництво надалі скорочуються, а зростання роздрібної торгівлі уповільнилось. Відповідно, ми переглянули наші прогностичні показники скорочення економіки в 2014 до -6.5 відсотків, замість -5 відсотків, як очікувалось на момент розробки програми. В 2015, після стабілізації економіки, відновлення експорту, супроводжуваного приватним споживанням та інвестиціями, призведе до помірного зростання на рівні 1 відсотку.

2. **Дефіцит поточного рахунку швидко скорочується, однак ситуація з Платіжним балансом складається не так добре, як очікувалося.** Хоча заходи, що вживались НБУ, і надходження міжнародної фінансової допомоги, зменшили волатильність гривні в квітні-липні, нещодавнє загострення напруженості у царині державної безпеки зумовило поновлення тиску на обмінний курс. Як результат, рахуючи від кінця 2013 р. до середини серпня 2014 року, обмінний курс девальвував приблизно на 55 відсотків. В світлі цього і в зв'язку з падінням внутрішнього попиту, різко скоротився імпорт. Ситуація з дефіцитом поточного рахунку, в свою чергу, покращується швидкими темпами, і наразі прогнозується, що його рівень цього року складе 2.5 відсотків ВВП, порівняно з 4.4 відсотками, що прогнозувались на час подання заявки на відкриття програми. Ставки пролонгації для банків і підприємств впродовж перших п'яти місяців 2014 р. були більш стабільними, ніж очікувалось тоді, коли розроблялася програма. Проте, це з надлишком компенсувалось послабленням притоку Прямих іноземних інвестицій і значнішими, ніж передбачалось обсягами витоку іноземної валюти з банківської системи. В цілому, ці впливи означають повільніший, ніж очікувався темп накопичення резервів за програмою (Таблиця 2).

3. **Інфляція споживчих цін прискорилась, що стало відображенням швидкого перенесення ("pass-through") знецінення валюти і зростання адміністративних цін.** Обмінний курс гривні виявився слабшим, ніж початково передбачалося. В результаті ми очікуємо, що на кінець 2014 р. рівень інфляції досягне 19 відсотків. В 2015 р. інфляція повинна уповільнитись приблизно до 9 відсотків внаслідок успішної реалізації напрямків нашої політики, спрямованих на стабілізацію.

II. Напрямки політики, які було піддано перегляду в рамках програми

A. Валютно-курсова та грошово-кредитна політика

4. **Ми і надалі готові підтримувати гнучкий обмінний курс.** З цією метою:

a. **Ми сприяємо безперешкодному функціонуванню валютного ринку, і зробимо усі нормативні документи, правила і процедури відкритими і прозорими для всіх учасників ринку.** Ми відновили тимчасово призупинені в квітні-травні 2014 року ліцензії на торгівлю валютою 22 банкам. Ми протистоятимемо тиску щодо внесення змін у законодавство, спрямованих на розширення повноважень НБУ щодо застосування санкцій на валютному і грошовому ринках, оскільки це створюватиме непевність серед учасників ринку і гальмуватиме функціонування цих ринків.

b. **Ми поступово демонтуватимемо існуючі обмеження та практику паралельних обмінних курсів.** В травні ми відмовились від застосування вимоги розміщення гривні на спеціальному рахунку впродовж декількох днів перед купівлею валюти на ринку. Тільки-но послабиться тиск на ринок, зумовлений поточним загостренням ситуації у царині безпеки, ми розробимо план поетапного зняття обмежувальних заходів, у т.ч. валютно-курсових обмежень та практики множинних обмінних курсів, що залишились.

5. **Ми, як раніше, виконуватимемо взяті на себе зобов'язання з підтримки належного рівня міжнародних резервів і контролю за розширенням монетарних агрегатів.** В світлі менш сприятливих потоків Платіжного балансу ми переглянули передбачену програмою динаміку зміни чистих міжнародних резервів (Таблиця 2). На підтримку виконання підданих перегляду показників ЧМР, НБУ до кінця 2014 року накопичить щонайменше 1 млрд. дол. США шляхом закупівлі на ринку. У цьому зв'язку, закупивши як мінімум 200 млн. дол. США, НБУ, як попередній захід, досягне рівня ЧМР, що становитиме як мінімум 10.775 млрд. дол. США. З метою збереження резервів, НБУ докладе зусиль для того, щоб суворо обмежити продаж валюти центральним органам державного управління і НАК Нафтогаз України сумами, закладеними в прогностичних показниках програми, і не задовольнятиме ситуативний попит на валюту з боку органів місцевого самоуправління та інших підприємств. Натомість, НБУ рекомендуватиме їм купувати валюту на відкритому ринку, у т.ч. це стосуватиметься і – без жодних обмежень - НАФТОГАЗу за винятком одноразових транзакцій із закупівлі валюти, передбаченої цією програмою, як викладено у Технічному Меморандумі (Таблиця С). Зі свого боку, Міністерство фінансів намагатиметься здійснити пролонгацію внутрішніх боргових зобов'язань, деномінованих як у іноземній валюті так і у гривні, за якими настає строк погашення, запропонувавши відповідні відсоткові ставки і розширений спектр строків погашення. Такої політики ми будемо дотримуватися впродовж усього періоду дії програми. Для забезпечення досягнення цільових показників чистих міжнародних резервів, Департамент боргової та міжнародної фінансової політики Міністерства фінансів України і Департамент грошово-кредитної політики НБУ активізують координацію своєї діяльності, створивши координаційний комітет високого рівня. Операції НБУ з підтримки ліквідності, а також інші операції з контрагентами спиратимуться на структуру політики і нормативні документи, що відомі і прозорі для всіх учасників ринку. Для спрямування інфляційних очікувань та посилення спроможності контролю своїх чистих внутрішніх активів, у разі необхідності, НБУ підтримуватиме свою ефективну ставку політики на позитивному рівні в реальному виразі в 12-місячній перспективі.

6. **Ми продовжимо підготовку до переходу на інфляційне таргетування (IT), згідно детального плану, узгодженого з МВФ.** З цією метою, ми підготуємо стратегію реформування

центрального банку і систему грошово-кредитної політики як для перехідного етапу, так і для етапу сталого стану — коли буде запроваджено повноцінне інфляційне таргетування.

- **а. Наразі розробляється нова структура грошово-кредитної політики.** Це головним чином вимагатиме посилення політичної і операційної незалежності НБУ, розбудови внутрішньої спроможності і розробки відповідних внутрішніх процесів. Крім того, НБУ розроблятиме і використовуватиме власні прогностичні показники інфляції і більше не буде зобов'язаний використовувати офіційні прогностичні показники уряду, які готує Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. З цією метою в Закон України «Про Національний банк України», до кінця листопада 2014 р. будуть внесені зміни.
- **б. Починаючи з липня 2014 р., ми розпочнемо впровадження змін у внутрішній структурі НБУ.** Зокрема, ми створимо Комітет з монетарної політики (КМП) і забезпечимо чітке організаційне і операційне відокремлення функції розробки грошово-кредитної політики у Економічному департаменті від функції реалізації грошово-кредитної політики в контексті загальної реорганізації структури Національного банку на основі рекомендацій місії технічної допомоги МВФ.
- **с. Починаючи з липня 2014 р. і надалі, ми застосовуватимемо нову стратегію комунікації для інформування суспільства про те, як працює НБУ.** НБУ надаватиме чіткі публічні роз'яснення своєї грошово-кредитної політики і операцій згідно оптимальної практики, якої дотримуються інші центральні банки.
- **д. Практику авансового перерахування Національним Банком України прибутку в бюджет буде припинено, починаючи з липня 2014 р.** Після перерахування залишкової суми прибутку за 2013 рік у розмірі приблизно 806 млн. грн., НБУ не здійснюватиме перерахування прибутків у другій половині 2014 р. Ми припинимо практику коригування правил розподілу прибутку, передбачених Законом України «Про Національний банк України», шляхом внесення відповідних положень в Закон України «Про державний Бюджет» і, відповідно, припинимо здійснювати авансові перерахування прибутку НБУ в бюджет впродовж поточного бюджетного року. З цією метою, ми узаконимо законодавчі зміни відповідно до необхідності.
- **е. Користуючись технічною допомогою МВФ, НБУ продовжить роботу над впровадженням ринкових інструментів управління і контролю відсоткової ставки.** З огляду на припинення відтоку депозитів з банківської системи, з кінця липня підтримка ліквідності буде, в основному, зосереджена на використанні стандартних монетарних механізмів, а її вартість буде тісно прив'язана до облікової ставки, яка є інструментом монетарної політики.
- **ф. До середини 2015 р. ми плануємо створити всі необхідні технічні передумови для інфляційного таргетування.** Зокрема, ми впровадимо прозору основу для реалізації політики, що базуватиметься на контролі відсоткових ставок грошового ринку через операції на відкритому ринку через використання ключової ставки, що є інструментом монетарної політики, яка доповнюватиметься постійно діючими позиковими та депозитними механізмами.

В. Політика у фінансовому секторі

7. **Попри економічну рецесію і політичні події в східних регіонах, банківська система зберегла свою стійкість.** Згідно звітності всіх банків станом на кінець червня нормативи достатності капіталу й надалі перевищують нормативну вимогу 10 відсотків, а негативно класифіковані активи з минулого травня залишалися приблизно на рівні 14-15 відсотків. Попит на додаткову підтримку ліквідності з боку НБУ за останні тижні послабився, хоча 74 установи ще мають повернути НБУ кошти, надані на підтримку ліквідності. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб прийняв на санацію 13 головним чином невеликих банків і розпочав процес виплати гарантованих вкладів.

8. **Ми вже вжили важливих кроків для збереження стійкості банків, як це передбачено програмою.** Зокрема, (i) ми узгодили зі спеціалістами МВФ та Світового банку Технічне завдання для діагностичних обстежень банків і на цій основі в травні 2014 р. розпочали обстеження 15 найбільших банків; (ii) ми внесли зміни в Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» для посилення правової та операційної спроможності проведення реструктуризації банків; та (iii) НБУ і Міністерство фінансів України узгодили зі спеціалістами МВФ і Світового банку критерії використання державних коштів для рекапіталізації або реструктуризації банків, що відповідають критеріям (структурний «маяк» на кінець травня 2014р., виконаний із затримкою).

9. **Ми продовжимо робити кроки в напрямку посилення фінансової стабільності для підтримки економічного зростання.** Це буде досягнуто за рахунок:

Внесення змін в систему регулювання і нагляду

10. **Ми працюємо над посиленням моніторингу нами банків.** По мірі того, як завершується діагностика банків, спеціалісти НБУ з питань нагляду активно проводять моніторинг і аналіз стану банківської системи з метою визначення ризиків і банків, що знаходяться в складній ситуації, відносячи їх до трьох категорій (банки на загальному режимі, але вимагають особливої уваги, проблемні, і неплатоспроможні) для прийняття рішення стосовно стратегії нагляду для кожної установи. Щоденно проводиться пруденційний нагляд за проблемними банками, і цей аналіз разом з детальною інформацією по кожній установі (включаючи, аналіз ліквідності та готівки грошових потоків, а також якості і наявності застави) доводяться до Правління НБУ щотижня та складають основу для прийняття Правлінням рішення щодо надання коштів на нову підтримку ліквідності або поновлення позик на підтримку ліквідності. Слід зазначити, що за технічної допомоги МВФ ми до кінця листопада 2014 р. завершили перегляд інструментарію НБУ для виявлення проблемних банків на ранньому етапі, узгодивши їх з найкращими міжнародними практиками. І насамкінець, з метою покращення нашого аналізу та моніторингу системних ризиків, до кінця жовтня ми посилюємо наш перелік інструментів моделювання, використовуваних для макро-стрес-тестування.

Проведення оцінки фінансової стійкості через діагностику банків

11. **Ми продовжимо проведення діагностичних обстежень банків.** До 31 серпня Правління НБУ завершить аналіз результатів діагностичного обстеження, здійснюваного зовнішніми аудиторами по кожному

з 15 найбільших банків, і надішле банкам листи з вимогою на основі цих обстежень провести рекапіталізацію та подати плани реструктуризації за результатами діагностичних обстежень (після врахування рекомендацій Координаційної ради, відповідальної за контроль якості діагностичних обстежень банків). 15 липня 2014 р. розпочалися діагностичні обстеження 20 наступних найбільших банків. До кінця серпня, із залученням технічної допомоги від МВФ та Світового Банку, НБУ розробить формат стандартизованого плану реструктуризації і комплексу критеріїв для оцінки достовірності і надійності планів банків щодо їхньої рекапіталізації та реструктуризації.

Реструктуризації і рекапіталізації фінансових установ у разі необхідності

12. **Ми посилюємо свою готовність до вирішення питань, пов'язаних з можливими потребами в капіталі, зберігаючи фінансову стабільність.** З цією метою ми працюємо в трьох напрямках:

- **Зміцнення структури і фінансового стану ФГВФО.** Ми внесли зміни в Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» для посилення правової та операційної спроможності Фонду у вирішенні питань фінансового оздоровлення банків, уточнивши умови його доступу до державних коштів і прямої рекапіталізації державою за надзвичайних обставин. Що стосується забезпечення коштів, зміни до Закону також дозволять ФГВФО здійснювати випуск цінних паперів і обмінювати їх на державні цінні папери для покриття різниці між активами і зобов'язаннями, що передаються неплатоспроможними установами платоспроможним. Крім цього, 10 липня 2014 р. була прийнята постанова Кабінету міністрів України, що регулює питання фінансування ФГВФО. На базі оцінок, наданих ФГВФО, та проаналізованих НБУ та Міністерством фінансів, останнє згідно Закону про ФГВФО запозичить ФГВФО кошти в сумі, достатній для забезпечення його спроможності виплачувати гарантовані вклади в невеликих банках, які він прийняв для санації. До кінця вересня 2014 в тісній співпраці зі спеціалістами МВФ і Світового банку ми випустимо необхідні підзаконні нормативні документи для врахування нових аспектів, впроваджених змінами до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».
- **Забезпечення наявності державних коштів у разі необхідності.** За рекомендацією МВФ і Світового банку ми завершили розробку критеріїв використання державних коштів для рекапіталізації і реструктуризації системно важливих банків. Аналогічно тому, як це було зроблено у 2014 році, уряд працюватиме над тим, щоб забезпечити виділення достатньої суми державних коштів для цих цілей в бюджеті на 2015 рік.
- **Вдосконалення правових інструментів реструктуризації банків.** У режимі активних консультацій зі спеціалістами МВФ і Світового банку, до кінця серпня ми подамо до Верховної Ради законопроект, що має усунути недоліки законодавства, що можуть перешкоджати ефективній реалізації банківської стратегії, узгодженої в рамках існуючої програми.
- **Посилення координації між НБУ і ФГВФО.** На основі нещодавно переглянутого меморандуму про взаєморозуміння, координація зусиль двох установ значно покращилася. Фахівці НБУ і ФГВФО здійснюють пильний моніторинг не лише банків, що віднесені до категорії неплатоспроможних, але також і проблемних установ.

13. **Ми продовжуватимемо забезпечувати належне урядування у контексті реструктуризації банків.** Ми вживатимемо заходів за трьома напрямками:

- **Моніторинг державної власності у рекапіталізованих банках.** Ми працюємо над тим, щоб до кінця вересня 2014 року створити спеціалізований структурний підрозділ, який буде здійснювати управління участю держави в акціонерному капіталі. З цією метою, ми оцінимо, чи існуючий спеціалізований підрозділ Міністерства фінансів, відповідальний за управління корпоративними правами, потребує реорганізації з метою нарощення його організаційної спроможності в рамках Міністерства, а також забезпечення відповідних бюджетних ресурсів для найму досвідчених фахівців. Якщо це потребуватиме додаткових заходів, до кінця вересня 2014 року необхідні кроки буде вжито. Крім того, не зважаючи на наше переконання у тому, що поточне коло повноважень та обов'язків цього спеціалізованого підрозділу може слугувати основою для визначення взаємовідносин між банками та Міністерством фінансів та забезпечити відсутність політичного втручання, координуючи наші дії з експертами МВФ, ми до кінця серпня 2014 року здійснимо аналіз чинних засад, маючи на меті виявити можливі відхилення від оптимальної міжнародної практики.
- **Забезпечити початок відповідних розслідувань.** ФГВФО завершив представлення 112 потенційних випадків здійснення протиправних дій банках у яких ФГВФО ввів тимчасову адміністрацію, які, в основному, пов'язані з недостатнім рівнем контролю за активами та документацією банку. Крім того, для посилення нашої роботи в сфері управління, ми вживемо заходів для того, щоб до кінця вересня 2014 року ФГВФО, відповідно до чинного законодавства і рекомендацій спеціалістів МВФ та Світового банку, завершив розробку технічного завдання і плану дій для організації комплексної перевірки «дью ділідженс» незалежними фірмами в банках, у яких введена тимчасова адміністрація, щоб визначити, що призвело до неплатоспроможності банку – протиправні дії чи недобросовісна практика банківської діяльності. Процес тендерного відбору фірм для здійснення комплексних перевірок у форматі «дью ділідженс» перших двох справ, передбачених планом заходів, буде розпочатий до кінця вересня 2014 р., маючи на меті розпочати два таких розслідування до кінця листопада 2014 р. **Управління активами, які залишились в банках, що знаходяться в процесі ліквідації.** Із залученням технічної допомоги МВФ і Світового банку до кінця листопада 2014 р. ми завершимо оцінку існуючих наразі варіантів і стратегії реалізації активів, щоб визначити напрямки, які, можливо, заслуговують на подальше покращення, і сприяти максимізації ліквідаційної вартості. В рамках цього аналізу також розглядатимуться інструменти, які можуть бути використані для стягнення кредитів, наданих пов'язаним сторонам, і форми співробітництва з НБУ (наприклад, НБУ забезпечить умови, щоб при оцінці кредитоспроможності цих позичальників діючі банки враховували прострочені кредити в портфелях банків, що знаходяться в процесі ліквідації, а також вживе заходів для внесення інформації

щодо цих кредитів до Кредитного реєстру, який має бути створений при НБУ). Виходячи з цього, ми внесемо зміни до Закону України «Про банки та банківську діяльність».

• **Посилення спроможності банків щодо вирішення проблеми безнадійних кредитів**

14. **Ми, як і раніше, маємо тверді наміри забезпечити для банків наявність інструментів та мотивації для успішного вирішення проблем, пов'язаних з непрацюючими кредитами та конструктивною протидією виникненню нових непрацюючих кредитів.** З цією метою ми працюємо за чотирма напрямками:

- Ми підтримаємо прийняття до кінця вересня законодавства, яким необхідно буде керуватися при здійсненні реструктуризації іпотечних позик в іноземній валюті, які не зважаючи на труднощі продовжують обслуговувати позичальники, що потрапили у скрутне становище, без втручання у двосторонні переговори між позичальниками та банками (**структурний маяк**). З цією метою ми внесемо поправки у законопроект, що вже пройшов перше читання у Верховній Раді. Цей закон матиме на меті: (i) захистити права та інтереси фізичних осіб, що можуть підтвердити наявність фінансових труднощів; (ii) встановити позичальників, сума позики яких станом на кінець грудня 2013 р. не перевищує 1 млн. грн. (приблизно 125 000 дол. США), які проживають у заставлених об'єктах нерухомості; (iii) розробити процес на добровільній основі, коли позичальники, які відповідають вимогам, подають заяву до банків про здійснення реструктуризації і можуть довести наявність у них тяжкого фінансового стану; (iv) надати інструкції банкам щодо здійснення реструктуризації позик, виходячи із фінансового стану позичальників і їх спроможності погашати позики. Після визначення суми, необхідної для покриття витрат на проживання, банки розроблять пропозиції позичальникам, що можуть включати конвертацію боргу, а також скорочення сум відсоткових платежів і погашення основної суми; та (v) зобов'язати банки створити незалежну комісію, що користується довірою, для роботи зі скаргами клієнтів під проводом нагляду з боку НБУ. Цей процес також буде керуватися Кодексом норм поведінки, про який йтиметься нижче. Якщо буде ухвалено закон, який суттєво відрізнятиметься від вищевикладеного, Президент ветоуватиме набуття ним чинності. Одночасно, ми також відмінимо мораторій на звернення стягнення на заставу, введений у червні, оскільки для позичальників, що відповідають вимогам, він буде відтворений у процедурах, передбачених Кодексом норм поведінки.
- Керуючись прийнятими у Національному Банку інструкціями стосовно кредитної заборгованості і принципами оптимальної міжнародної практики за технічної допомоги від МВФ, до середини вересня 2014 року НБУ випустить Кодекс норм поведінки, який має слугувати керівництвом для проведення переговорів між позичальниками, що потрапили у скрутне становище, та банками, а також встановить керівні засади для реструктуризації боргу та процесу оскарження. Цей кодекс має сприяти проведенню справедливих і збалансованих переговорів між банками та клієнтами. Започаткування таких переговорів зумовлюватиме негайне встановлення мораторію на звернення стягнення на заставу у формі житлової нерухомості для позичальників, що відповідають вимогам. Досягнуті в результаті домовленості щодо врегулювання боргу повинні мати на меті забезпечувати підтримку тих громадян-позичальників, які опинились у скрутному становищі, але, в той же час, підтримувати високий рівень дисципліни обслуговування боргу.
- Підтримуючи введення у дію Кодексу норм поведінки, ми працюватимемо над внесенням до кінця вересня 2014 року змін до Податкового кодексу, які б дозволили банкам не включати до бази оподаткування збитки, зумовлені такими домовленостями з врегулювання боргу, а позичальники не були б зобов'язані визнавати доходи, пов'язані з нарахуванням відсотків, штрафів та різниці обмінних курсів, що матимуть місце в контексті реструктуризації позик.
- В перспективі ми також плануємо посилити існуючу нормативно-правову базу позасудового вирішення суперечок і пов'язану із Законом України «Про банкрутство», а також, за технічної допомоги МВФ, забезпечити готовність банків вирішувати питання проблемних позичальників.

С. Фіскальна політика

15. **Цільовий показник дефіциту сектора загальнодержавного управління на кінець травня виконано, але виникає додатковий тиск через погіршення ситуації в сфері національної безпеки.** Незважаючи на позитивний ефект від заходів, що здійснюються в рамках програми, і девальвацію гривні, рівень податкових надходжень до бюджету недостатній. Авансове перерахування прибутку НБУ та обмеження видатків дали можливість виконати цільовий показник дефіциту бюджету на кінець травня з великим запасом. Однак не вдалося уникнути деякого накопичення несплачених рахунків та скорочення відшкодування ПДВ. Крім того, погіршення ситуації в сфері національної безпеки на Сході країни призводить до скорочення податкових надходжень до державного бюджету, яке спостерігається останнім часом, та чинить тиск в напрямку до підвищення видатків на військові цілі.

16. **З урахуванням шоків, з якими стикається економіка, ми здійснюємо «калібрування» траєкторії динаміки показника дефіциту сектора загальнодержавного управління з метою забезпечення цільового структурного коригування фіскального та квазі-фіскального дефіциту.** Зазначене «калібрування» передбачає більш високий цільовий показник структурного фіскального коригування на рівні 2.6 відсотка ВВП протягом 2014-2016 рр., у порівнянні з початковим програмним цільовим показником на рівні 2 відсотків, щоб компенсувати збільшення дефіциту компанії НАК «Нафтогаз» (див. розділ D). З урахуванням ослабленої економіки та унікальної природи наших військових видатків, це означає загальний дефіцит сектора загальнодержавного управління на 2014 рік на рівні 5.8 відсотка ВВП (або на 0.6 відсотка ВВП більше ніж передбачалося на момент подання запиту на здійснення програми), 3.9 відсотка ВВП у 2015 році (на 0.3 відсотка менше, ніж початково передбачалося), і цільовий програмний показник на рівні 2.7 відсотка ВВП у 2016 році (на 0.4 відсотка менше, ніж початково передбачалося). У зв'язку з тим, що прогнозний операційний дефіцит НАК «Нафтогаз» на 2014 рік також має

бути піддано перегляду в плані збільшення (див. нижче), це буде узгоджуватися із об'єднаним дефіцитом бюджету сектора загальнодержавного управління та НАК «Нафтогаз» на рівні 10.1 відсотка ВВП на 2014 рік 5.8 відсотка ВВП на 2015 рік та 4.0 відсотка ВВП на 2016 рік. Піддані перегляду **кількісні критерії ефективності** та індикативні цільові показники наведені у (Таблиці 2).

17. **Незважаючи на пом'якшення цільового показника дефіциту сектора загальнодержавного управління на 2014 рік, для виконання скоригованого цільового показника потрібно продовжувати обмежувати видатки та вжити додаткових заходів у царині відповідної політики.** По-перше, ми будемо здійснювати політику в частині видатків, визначену в Меморандумі про економічну та фінансову політику від 22 квітня, в тому числі, утримуватимемося від ситуативного підвищення пенсій, заробітних плат та виплат соціальної допомоги, а також завершимо виконання заходів із суттєвого (на 27 000 посадових одиниць) скорочення адміністративного персоналу державної служби, щоб скоригувати наслідки зростання обсягів цих видатків у минулі роки, на яке бюджет не міг собі дозволити. По-друге, ми компенсуємо збільшення військових витрат та витрат на відбудову на 9.7 млрд. грн., яке планується в 2014 році, за рахунок скорочення витрат на субсидії, товари та послуги, трансферти, та інших видатків на таку ж суму, у т.ч. заблокувавши з цією метою кошти, заощаджені у першому півріччі. По-третє, ми будемо здійснювати додаткові заходи в частині надходжень, які до кінця року мають забезпечити 5^{1/2} млрд. грн., щоб частково компенсувати дефіцит надходжень, значною мірою зумовлений погіршенням ситуації в сфері безпеки на Сході країни. З цією метою, на додаток до вже запровадженого податку на процентний дохід за депозитами, ми продовжимо термін звільнення від ПДВ на експорт зерна з жовтня до кінця 2014 року та скасуємо звільнення від сплати ПДВ деревообробної промисловості. Як **попередній захід**, буде ухвалено нові зміни до бюджету, що відображатимуть вищезгадане корегування фіскальної політики.

18. **В середньостроковому періоді нашою метою є проведення поступової фіскальної консолідації за рахунок оптимізації видатків, що дозволить посилити довіру і скоротити дисбаланси.** Високий рівень співвідношення державних видатків у відношенні до ВВП свідчить про необхідність консолідації за рахунок оптимізації видатків. Ми плануємо реалізацію низки структурних фіскальних заходів, необхідних для досягнення наших цілей консолідації на 2015-2016 рр., та створення фіскального простору для фіскальних видатків, спрямованих на сприяння зростанню. Зокрема:

- У 2015 році ми продовжимо працювати над створення сталої основи бюджетних видатків шляхом подальшого здійснення структурних фіскальних реформ, при цьому, тримаючи під контролем ситуативні видатки. Після заморожування у 2014 році, ми плануємо індексацію заробітної плати в державному секторі відповідно до очікуваного рівня інфляції, з одночасним скороченням чисельності працівників бюджетної сфери на 3 відсотки з метою обмежити фонд заробітної плати до рівня 10.2 відсотка ВВП. Так само, нашою метою буде збереження реальної купівельної спроможності пенсій на незмінному рівні, та визначення цільового показника видатків Пенсійного Фонду на рівні 15.2 відсотка ВВП. Заходи у сфері енергозбереження та жорсткий контроль видатків забезпечать нам можливість скоротити видатки на товари та послуги до 6.2 відсотків ВВП. Така політика дасть нам можливість збільшити державні інвестиції майже наполовину, довівши їх до 2 відсотків ВВП для підтримки зростання економіки та покриття видатків на відновлення на Сході країни;
- На основі рекомендацій місії технічної допомоги МВФ з оптимізації видатків до кінця вересня 2014 року ми проведемо перегляд видатків на освіту та підготуємо заходи, необхідні для підвищення ефективності видатків у цій галузі, в тому числі, за рахунок (i) вивчення можливості укрупнення розмірів класів та шкіл до середнього Європейського рівня; а також (ii) скорочення зайвого штату, виходячи з оцінки ефективності їхньої роботи. З 1 липня 2015 року ми також підвищимо педагогічне навантаження для шкільних вчителів середніх шкіл з 18 до 20 годин, з подальшим підвищенням до 22 годин з 1 липня 2016 року. Крім того, до кінця вересня 2014 року ми підготуємо план із впровадження механізму оцінки матеріального становища при призначенні матеріальної допомоги учням середньої школи, одночасно забезпечуючи захист уразливим верствам населення згідно чинних планів;
- Ми вже розпочали реформу системи привілейованих пенсій. З 1 травня 2014 року ми зменшили коефіцієнт заміщення, що використовується для обрахунку таких пенсій у випадку державної служби, з 80 до 70 відсотків від заробітної плати та розширили період, за який враховується середня заробітна плата, до останніх 5 років (замість 2 років, як це було раніше). До кінця вересня ми підготуємо та подамо співробітникам МВФ план заходів та законодавчих пропозицій стосовно обмеження права на отримання привілейованих пенсій та поступового скорочення видатків на їх фінансування. Зокрема, ми утримуватимемо привілейовані пенсії на поточному номінальному рівні до кінця 2015 року, виняток становитиме індексація з урахуванням інфляції пенсій, які забезпечують прожитковий мінімум, та розглянемо питання про закриття можливості доступу до деяких із цих систем для новопризначених пенсіонерів в рамках здійснення реформ. Також план включатиме розширення оподаткування пенсіонерів з високим рівнем доходів у 2015 році. Передбачається, що в результаті таких заходів буде забезпечена економія бюджетних коштів на рівні 0.25 відсотка ВВП.

19. **Незважаючи на те що протягом наступних років пріоритетним завданням буде скорочення державних видатків, для досягнення наших цілей, визначених у сфері фіскальної політики, потрібно буде також здійснювати реформи в частині бюджетних надходжень.**

- Відповідно до рекомендацій нещодавньої місії технічної допомоги Фіскального департаменту МВФ з питань податкового адміністрування, ми до 1 вересня 2014 року подамо до Верховної Ради закон, що має бути ухвалений кінця жовтня 2014 року, яким:
 - а. Скасуємо можливість для великих платників податків на власний розсуд обирати податкову інспекцію, яка займатиметься їх обслуговуванням, та перевести всіх платників податків, які підпадають під критерії великих платників податків, до Центрального офісу з обслуговування великих платників податків;

б. Переглянемо підходи до управління найбільшими боржниками до бюджету та передамо відповідні справи до централізованого та окремого підрозділу з 1 січня 2015 року.

- Ми вдосконалимо процес виявлення заниженої заробітної плати, що є поширеною проблемою, шляхом нарощування функції оцінки «ризиковості» платників податків. Для цього, у кожній районній податковій інспекції ми призначимо заступника голови інспекції, відповідального за поліпшення дотримання норм оподаткування за податком на доходи фізичних осіб та нарахувань на фонд оплати праці. Ця особа очолюватиме роботу з виявлення платників податку підвищеного ризику – на основі комплексу показників, у т.ч. наявність підозріло високої частки працюючих, що отримує мінімальну заробітну плату – і повідомлятиме цю інформацію податковій міліції. Крім того, ми внесемо зміни у внутрішні процедури фіскальної служби, що дадуть змогу використовувати податкові декларації для виявлення заниження заробітної плати.
- Після проведення внутрішніх обговорень в уряді та з представниками приватного сектора, до кінця вересня 2014 ми підготуємо пропозицію щодо реформи ПДВ у сільськогосподарському секторі з метою наближення режиму оподаткування ПДВ у цьому секторі до загального режиму оподаткування ПДВ (**структурний маяк**). У цьому контексті ми зменшимо кількість звільнень від ПДВ у сільському господарстві у 2015 році. Ми проводимо обговорення з сільськогосподарськими виробниками щодо найбільш прийнятної форми оподаткування з урахуванням рекомендацій місії технічної допомоги МВФ та Світового банку та потреб галузі.

D. Політика в галузі енергетики

20. **Вищий ніж запланований імпорт газу і зниження валютного курсу призвели до більш різкого ніж очікувалося збільшення дефіциту НАФТОГАЗу, скоригованого з урахуванням заборгованості за імпорт газу.** НАФТОГАЗ імпортував і закачав у сховища більше газу, ніж передбачалося на момент подання заявки на відкриття програми, що, разом з подальшим знеціненням валютного курсу, призвело до більшого дефіциту. Відповідно, і, незважаючи на наші тверді наміри підвищувати рівень збирання платежів за всіма категоріями клієнтів, для забезпечення виконання майбутніх цільових показників ми були змушені переглянути об'єднаний цільовий показник дефіциту бюджету сектора загальнодержавного управління/ НАФТОГАЗу на 2014 рік в сторону збільшення, виходячи з прогнозованого дефіциту НАФТОГАЗу на 2014 рік на рівні 4.3 відсотка ВВП проти 3.3 відсотка ВВП, що слугували цільовим показником до цього. На додачу до наслідків, зумовлених більш високим рівнем дефіциту, компанії потребувати допомоги з боку держави в більшому обсязі ніж передбачалося на момент запити на здійснення програми (додатково на суму, що складає 3.5 ВВП у 2014 році) для того, щоб компенсувати значний недобір надходжень від дебіторської заборгованості минулих періодів, що утворилася внаслідок неспроможності опалювальних компаній та деяких промислових підприємств оплачувати свої рахунки за газ. Ми вживаємо заходів для вирішення цих проблем (Пар.23)

21. **Суперечка з Газпромом щодо спірного питання про ціну на газ призвела до накопичення заборгованостей з оплати газу у другому кварталі 2014 року, припинення газопостачання у червні та розгортання арбітражного процесу у Стокгольмі.** Нафтогаз погасив свою заборгованість за період січень-березень 2014 року, залишивши непогашеною заборгованість за газ, що надійшов у листопаді та грудні 2013 року. Однак, оскільки спір з питання про ціну на газ триває з квітня, у квітні-червні НАФТОГАЗ не платив за імпортований газ. Незважаючи на інтенсивні переговори, рішення питання не було знайдено, і ГАЗПРОМ припинив поставки газу Україні з 16 червня 2014 року. Обидві компанії звернулися до арбітражного суду, причому НАФТОГАЗ заявив про переплату на суму 6 млрд. доларів США, яка сформувалася впродовж 2010-2013 рр. як результат застосування цін, які були визначені Газпромом у той період; рішення арбітражного суду може вплинути на обсяг непогашеної заборгованості, що стосується 2013 року. В цілому, НАФТОГАЗ звертається з проханням про перегляд газової угоди 2009 року з урахуванням поточних економічних умов на газовому ринку і в Україні.

22. **Ми зробили кілька важливих кроків у напрямку реформування енергетичного сектора.**

- З 1 травня та 1 липня 2014 року були підвищені тарифи на газ та на теплопостачання для населення; тарифи для промислових споживачів були скориговані у квітні та травні з урахуванням коливання валютного курсу. НКРЕ, регулятор тарифів ТКЕ, й надалі налаштований утримувати частку, що припадає НАФТОГАЗУ, на постійному рівні, замість того, щоб знижувати її на користь компаній, які здійснюють транспортування та розподіл газу.
- З 1 липня почалась реалізація нової адресної програми соціальної допомоги, мета якої – компенсувати домогосподарств з низьким рівнем доходів наслідки від підвищення тарифів. У контексті переходу з поточної на нову систему, приблизно 27 відсотків населення отримують допомогу на оплату рахунків за енергоносії.
- Аудиторська фірма BDO була обрана для проведення щоквартального аудиту руху грошових коштів на рахунках НАК «Нафтогаз» та провела аудит руху грошових коштів станом на кінець травня 8 липня (структурний маяк станом на кінець червня, було виконано із затримкою).
- Триває процес забезпечення повноцінного функціонування обов'язкових розподільчих рахунків в секторі централізованого теплопостачання. Зазначені розподільчі рахунки мають вирішальне значення для збільшення частки надходжень, які спрямовуються до Нафтогазу від підприємств ТКЕ після отримання ними платежів від споживачів. Прийнято закон про відкриття розподільчих рахунків (структурний маяк на кінець червня) та на початку липня опублікована постановка Кабінету Міністрів. Передбачається, що протягом місяця після публікації постанови підприємства ТКЕ відкриють спеціальні банківські рахунки, на які надходитимуть платежі від населення. Ми очікуємо, що до початку опалювального сезону з розподільчих рахунків до НАФТОГАЗу надходитимуть кошти пропорційно до частки ціни природного газу у тарифах на теплопостачання.
- Крім того, в рамках реформування енергетичної галузі, 4 червня 2014 року ми повторно оголосили нашу мету щодо реструктуризації Нафтогазу шляхом створення окремих компаній, які здійснюватимуть транзит

та зберігання природного газу. Проведення такого розділення забезпечить виконання Україною умов Третього Пакету Угоди про енергетичне співтовариство та сприятиме залученню інвесторів для здійснення модернізації та експлуатації газотранспортної системи. Очікується, що протягом наступних місяців Верховна Рада України, як очікується, розгляне ряд законодавчих змін, в результаті яких цей процес вийде на стадію реалізації. Робоча група, до складу якої входять представники Європейської Комісії та Світового банку, працює з НАК «Нафтогаз» та Міністерством палива та енергетики над реформуванням газового сектора.

23. У майбутньому ми маємо тверді наміри продовжувати реалізацію нашої стратегії реформування енергетичної галузі:

a. **У 2014 році, нашою основною метою буде обмежити дефіцит НАФТОГАЗу до 4.3 відсотків ВВП.** Ми забезпечимо його скорочення до 1.9 відсотків ВВП у 2015 році і матимемо на меті повністю ліквідувати його до 2018.

b. **Для того, щоб програма не зазнала впливу фінансових ризиків, зумовлених врегулюванням оплати за рахунками, виставленими ГАЗПРОМом за імпортований газ у минулі періоди, ми зарезервували значні ресурси для таких цілей.** Зокрема, після завершення процедури рекапіталізації НАФТОГАЗу, компанія розмістить 3.1 млрд. доларів США на рахунок з обмеженим доступом, відкритому у НБУ (**попередній захід**). НАФТОГАЗ здійснюватиме виплати з цього рахунку виключно за погодженням з Міністерством фінансів та НБУ з метою сплати рахунків за газ від Газпрому після того, як арбітражний суд винесе рішення у суперечці з ГАЗПРОМОМ або питання буде вирішено між НАФТОГАЗом та ГАЗПРОМОМ у досудовому порядку. У випадку, якщо сума коштів на означеному рахунку перевищуватиме суму, необхідну для виплати ГАЗПРОМУ відповідно до рішення арбітражу щодо врегулювання питання між двома компаніями, ці кошти буде використано для оплати імпортованого газу у подальшому.

• **с. Реагуючи на вищезгадані обставини, Уряд активізує фінансову підтримку Нафтогазу.** На додаток до вже виділених в бюджеті асигнувань в розмірі 33 млрд. гривень Нафтогаз потребуватиме 82 млрд. гривень для фінансування свого дефіциту і сплати за борговими зобов'язаннями. Для досягнення цього, 31 липня ми внесли зміну до бюджету на 2014 рік з метою забезпечити додаткові кошти для рекапіталізації Нафтогазу в розмірі 70 млрд. гривень, у т.ч. 7.3 млрд. грн. на покриття ліквідації заборгованості перед Нафтогазом, зумовленої різницею в тарифах. Крім посилення заходів із стягнення заборгованості, Нафтогаз також вживає зусиль для перенесення строків погашення внутрішніх зобов'язань, термін яких збігає цього року.

• **d. Ми продовжуватимемо щоквартально приводити у відповідність ціни на газ для споживачів у промисловості та бюджетному секторі до фактичних витрат на імпорт газу,** приймаючи до уваги нові ціни на імпортований газ та динаміку валютного курсу.

• **e. Ми посилюємо роботу із стягнення дебіторської заборгованості з клієнтів, що є критично важливим для покращення фінансового стану Нафтогазу.** Для цього ми створили робочу групу за участю Міністерства палива та енергетики, НАФТОГАЗу та Міністерства фінансів для того, щоб проаналізувати існуючу дебіторську заборгованість і до кінця серпня 2014 року розробити помісячний план стягнення заборгованості на період вересень 2014 – грудень 2015 рр. (**структурний маяк**), Цей план орієнтуватиметься на планові показники відповідно до категорії споживачів для того, щоб максимізувати погашення всіма клієнтами наявної заборгованості та своєчасної сплати за виставленими рахунками. Ми надамо відповідному департаменту НАФТОГАЗу завдання оцінити розміри заборгованості, яку реально можливо стягнути, вимагати сплати по такій заборгованості, а також оцінити розміри заборгованості, по якій гарантовано дисконт з метою забезпечення перерахування хоча б частини коштів Нафтогазу, а також блокування банківських рахунків та ініціювання в судовому порядку стягнення активів в тих випадках, коли з клієнтом неможливо досягти погашення або домовленості щодо плану погашення. Ми визначимося щодо змін у законодавстві, які необхідно буде внести для того, щоб усунути перешкоди - якщо такі існують – для застосування цих методів стягнення до кінця серпня 2014 року і запропонуємо необхідні законодавчі зміни до 15 вересня. Крім того, на сайті НАФТОГАЗу буде опубліковано перелік суб'єктів (приватних і державних), в яких є наявна заборгованість по сплаті за газ, який їм було постачено. Цей перелік буде оновлюватися щомісяця.

f. **Ми продовжуватимемо просувати нашу мету із реструктуризації НАФТОГАЗу та залучення нових інвестицій у газовий сектор.** Ми внесемо зміни у відповідні закони, щоб дати змогу залучати Прямі іноземні інвестиції компаніям, що функціонують у секторі транспортування та зберігання газу. Окрім того, буде сформульовано статuti для створення двох незалежних компаній на основі дочірніх компаній НАФТОГАЗу, що надаватимуть послуги із транспортування та зберігання газу. Після того, як ці компанії запрацюють, відповідно до оптимальної міжнародної практики буде також внесено зміни у процедуру встановлення тарифів на транспортування та зберігання газу.

• **Е. Урядування, прозорість та бізнес клімат**

24. **Вдосконалення урядування, підвищення прозорості діяльності уряду, а також покращення бізнес клімату залишаються ключовими пріоритетними напрямками реформ.** Спільно з експертами Фонду нами проведене діагностичне дослідження (структурний маяк станом на 15 липня) для визначення основних сфер реформування. Спираючись на рекомендації діагностичного дослідження ми докладатимемо зусиль за такими напрямками:

a. **Вдосконалення нормативно-правової бази у сфері урядування та протидії відмиванню коштів і боротьби з фінансуванням тероризму.** З цією метою ми:

• **внесемо на розгляд Парламенту до 1 вересня 2014 року (структурний маяк) та ухвалимо до кінця жовтня 2014 року (структурний маяк) відповідне законодавство, що уможливить створення незалежного антикорупційного агентства з широкими слідчими повноваженнями.** Це агентство займатиметься виявленням та розслідуванням корупційних

правопорушень, а також «відмивання» надходжень, отриманих у результаті цих порушень, серед вищих посадових осіб, а також інших корупційних правопорушень, що становлять особливу суспільну небезпеку, у т.ч. реагуванням на «сигнали», що надійшли через суспільну «гарячу лінію». Агентство також розроблятиме і публікуватиме кожні півроку звіт про свою діяльність, включаючи інформацію про закінчені розслідування, по яких винесені судові рішення. Агентство в своїх розслідуваннях матиме повноваження щодо повернення активів (замороження, накладання арешту та виконання ордерів на конфіскацію активів). Зокрема, ми забезпечимо для цього агентства: (i) проголошення та реалізацію гарантій щодо його операційної та інституційної незалежності від будь-яких зовнішніх втручань; (ii) підзвітність та прозорість; (iii) адекватне забезпечення ресурсами з точки зору бюджету, персоналу та його кваліфікації; та (iv) можливість отримання всієї необхідної інформації всередині країни та залучення до міжнародного співробітництва за напрямками його діяльності. Інституційні та операційні гарантії незалежності від зовнішніх втручань будуть реалізовані, зокрема, через відповідні процедури призначення, визначення строку повноважень та звільнення голови агентства; повноваження щодо прийняття на роботу і звільнення власних співробітників; спеціальні процедури асигнування із державного бюджету; а також конкурентний розмір оплати праці голови і співробітників агентства. В органах прокуратури будуть визначені прокурори, які здійснюватимуть кримінальне переслідування у справах, що належать до підвідомчості агентства. Вони звітуватимуть Генеральному Прокуророві. В подальшому ми також втілюватимемо реформи, націлені на посилення вимог до декларування політичними діячами високого рівня своїх доходів і активів, їх перевірки і публікації. Це питання буде обговорено з представниками Фонду в ході наступних переглядів.

- **Подамо до Верховної Ради до 1 вересня 2014 року (структурний маяк)ухвалимо до кінця жовтня 2014 року (структурний маяк) зміни до законодавства щодо протидії відмиванню коштів та до Кримінального кодексу, якими буде введено основні елементи стандартів ФАТФ для підтримки антикорупційних зусиль Уряду.** Основні елементи: (i) від фінансових установ вимагатиметься проведення поглибленої перевірки «дью ділідженс» ділових відносин з політичними діячами держави; (ii) відмивання надходжень від податкових злочинів буде криміналізовано і буде кваліфікуватись як правопорушення, що має стосунок до відмивання коштів; (iii) відповідні положення Кримінального Кодексу України щодо незаконного збагачення будуть приведені у відповідність до Конвенції ООН проти корупції; (iv) фінансовим установам буде надано право припиняти бізнесові стосунки з клієнтом у випадках неможливості здійснення необхідної перевірки «дью ділідженс» клієнта; (v) матеріальні адміністративні санкції за невиконання вимог щодо протидії відмиванню коштів мають бути ефективними, пропорційними та такими, що мають стримуючий вплив.
- b. **Оптимізація регуляторної бази, що має відношення до економічної діяльності.** З цією метою:
 - **Як попередній захід, Урядом буде прийнято офіційне рішення щодо створення до кінця серпня уповноваженого органу, підпорядкованого Кабінету Міністрів, який координуватиме зусилля, спрямовані на спрощення регуляторної бази.** З метою забезпечення належної координації на вищому рівні (як всередині Уряду, так і між Урядом, громадянським суспільством і бізнесом), а також ефективного моніторингу та звітування про прогрес у напрямку спрощення регуляторної бази, Голова цього органу буде підзвітний безпосередньо Прем'єр-міністру.
 - **До кінця жовтня Урядом буде прийнятий план дій з метою оптимізації, спрощення та уточнення законодавчої і регуляторної бази, що регулюють економічну діяльність (структурний маяк).** Цей план має бути розроблений координаційним органом. Окремі міністерства та органи прийматимуть участь у розробці плану дій відповідно до сфери їх компетенції. До процесу публічного обговорення буде залучено бізнесове середовище і громадянське суспільство. Цей план дій включатиме перепис існуючих законодавчих і регуляторних вимог і визначатиме ті, які повинні бути скасовані, оптимізовані, спрощені або уточнені, а також відповідну пріоритизацію з точки зору суттєвого впливу та строків. Щоквартально ми публікуватимемо звіт про прогрес у реалізації плану дій.

25. **Підвищення ефективності судової системи для забезпечення розгляду комерційних претензій і виконання судових рішень.** Наша програма реформ базується на чотирьох основних напрямках діяльності: (i) підвищення незалежності судової системи, (ii) забезпечення інституційної цілісності, (iii) оптимізація організаційних і процедурних аспектів, а також (iv) посилення пост-судового виконання. Під час наступних переглядів шляхом консультацій з представниками Фонду ми розробимо конкретні положення і строки реформування в цих сферах. Наразі з метою закладання основи для цієї роботи відповідні юридичні органи (Державна Судова Адміністрація та Вища Рада Юстиції) та Державна Виконавча служба зобов'язались до 1 вересня 2014 року підготувати, консультуючись с представниками МВФ, звіти з наступних питань: (i) кількість і час розгляду справ в суді і пост-судового виконання; (ii) існуюча система судових зборів (із конкретизацією розмірів надходжень по судах різної юрисдикції) з пропозиціями щодо зміни судових зборів в контексті розвитку подій в країні; а також (iii) система внутрішнього нагляду за діяльністю суддів і органів державного виконання.

26. **Інші кроки з вдосконалення урядування, поліпшення прозорості і справедливості передбачають:** (i) консультуючись з МВФ та іншими іноземними партнерами, розробити до кінця вересня 2014 року і запровадити до кінця листопада 2014 року стратегію підвищення рівня виконання податкового законодавства суб'єктами з високим рівнем доходу, а також тими, хто володіє іноземними активами; а також (ii) продовжувати приділяти увагу вирішенню питання про низьку прозорість і затримки у процесі відшкодування ПДВ - питання, що має давню історію і спричинило виникнення проблем урядування. Що стосується відшкодування ПДВ, ми продовжуємо підтримувати конкретні заходи, визначені в Меморандумі про Економічну і Фінансову Політику від 22 квітня 2014 року. Зокрема, для активізування процесу

відшкодування ПДВ, зокрема тієї частини, що відшкодовується через автоматичний механізм, ми піддамо перегляду правило, за яким надається право на відшкодування, в основу якого покладено середній рівень зарплати, надавши перевагу застосуванню системи аудиту на базі оцінки ризиків. З цією метою, на основі рекомендацій робочих груп, сформованих у Міністерстві фінансів із залученням представників від бізнесових кіл, до кінця жовтня буде внесено відповідні поправки до Податкового кодексу. У відповідності до Податкового кодексу, буде заборонено практику вимагання авансової сплати податку на прибуток підприємств в обмін на відшкодування ПДВ – на підтвердження цього, до кінця липня 2014 року Державна податкова служба випустить інструкцію, яку буде доведено до усіх податкових інспекцій.

III. Захисні механізми

27. **Ми забезпечимо наявність адекватних захисних механізмів.** Для цього, ми імплементуємо рекомендації Місії МВФ із оцінки захисних механізмів, що відбулася у травні 2014 року, з метою поліпшення урядування НБУ і посилення його фінансової автономії.

- a. *НБУ, консультуючись з представниками Фонду, розробить зміни до Закону України «Про Національний банк України» (структурний маяк станом на кінець грудня 2014 року).* Це забезпечить (i) консолідацію процесу прийняття рішень та посилить наглядовий мандат Ради НБУ; (ii) трансформування Правління у менший за розміром Виконавчий комітет у складі Голови НБУ та його заступників, яким буде надано решту повноважень, що не притаманні у явному вигляді ні Раді, ні Голові; (iii) підсилить персональну автономію членів Ради і заступників Голови через покращення процедур призначення і пом'якшить конфлікт інтересів завдяки розробці Кодексу норм поведінки, а також (iv) санкціонує створення Радою спеціальних резервів до того моменту, як будуть введені правила розподілу прибутку.
- b. *Ми підсилюватимемо механізми внутрішнього контролю в НБУ.* 8 травня 2014 року між Урядом і НБУ було підписано Угоду стосовно обслуговування майбутніх фінансових зобов'язань для підтримки бюджету в межах існуючої програми. Копію цієї Угоди було направлено Фонду. Ми відновимо квартальний аудит даних, запроваджений за підтримкою програми Фонду в 2008 році, і доповідатимемо Фонду про результати протягом шести тижнів від тестової дати. До жовтня 2014 року НБУ буде засновано Кредитний Комітет високого рівня для нагляду за операціями із запозичення ліквідності. Крім того, в середньостроковій перспективі НБУ передасть започаткування і управління цими операціями функціональному підрозділу поза межами Департаменту банківського нагляду.
- c. *Уряд погасить свої зобов'язання перед НБУ, що були накопичені (починаючи з лютого 2014 року) у зв'язку із тим, що НБУ сплатив за рахунок своїх резервів зобов'язання Уряду перед МВФ, по яких спливав строк. Ці зобов'язання, що сплачені НБУ, витікають із виплат для підтримки бюджету в контексті угоди Стендбай 2010 року. Хоча НБУ вчасно і у повному обсягу розрахувався за цими зобов'язаннями, він не отримав відповідних платежів від Міністерства фінансів (на загальну суму 913 млн. СПЗ). Відповідно до положень Угоди підписаної між Міністерством фінансів і НБУ у червні 2014 року, Уряд повністю відшкодує цю суму НБУ до кінця 2014 року.*

IV. Моніторинг запровадження програми

28. **Моніторинг запровадження програми буде здійснюватися через контроль виконання попередніх заходів, у формі квартальних переглядів, дотримання кількісних критеріїв ефективності та індикативних цілей, та структурних «маяків».** Другий перегляд програми наразі запланований на середину грудня 2014 року, і буде здійснюватися на основі інформації про дотримання кількісних цільових показників станом на кінець вересня 2014 року та беручи до уваги виконання структурних «маяків» за період до кінця жовтня 2014 року. У контексті усіх переглядів програми кількісні критерії ефективності включатимуть: верхню межу на касовий дефіцит сектора загальнодержавного управління, верхню межу на об'єднаний дефіцит сектора загальнодержавного управління плюс дефіцит НАФТОГАЗу; верхню межу на обсяг гарантованого державою боргу; нижню межу на зміну наростаючим підсумком ЧМР ; верхню межу на зміни наростаючим підсумком ЧВА а також критерій ненакопичення сектором загальнодержавного управління заборгованостей з погашення зовнішнього боргу. Виклад **попередніх заходів та структурних «маяків»** подається у Таблиці 1. Кількісні цільові показники станом на контрольні дати на період до кінця грудня 2014 року, а також **критерій ефективності, що застосовується на постійній основі**, вписані у Таблиці 2. Порозуміння, досягнуте між органами влади України та експертами МВФ щодо кількісних критеріїв та структурних заходів, викладених у даному Меморандумі, додатково конкретизуються у Технічному меморандумі про взаєморозуміння, що додається до цього Меморандуму.

Таблиця 1. Україна: Запропоновані попередні заходи та структурні "маяки"		
Попередні заходи	Стан виконання	Дата виконання
Верховна Рада ухвалить зміни до бюджету, у яких знайдуть відображення: (i) нові податкові заходи та заходи щодо видатків (параграф 17); а також (ii) кошти, необхідні для рекапіталізації НАФТОГАЗУ (параграф 23).	Виконано	31 липня 2014 р.
НБУ наростить рівень чистих міжнародних резервів (ЧМР) як мінімум до 10.775 млрд. дол. США, закумулювавши щонайменше 200 млн. дол. за рахунок закупівлі на ринку (Параграф 5)		
По завершенні процедури рекапіталізації НАФТОГАЗу, компанія задепонує на рахунок з обмеженим доступом, відкритому у НБУ, 3.1 млрд. дол. США (Пар.23)		
Урядом буде прийнято офіційне рішення щодо створення до кінця серпня координаційного органу, підзвітного Кабінету Міністрів, що координуватиме зусилля, спрямовані на спрощення регуляторної бази (Параграф 24).		
Структурні "маяки"	Стан виконання	Дата виконання
З метою зміцнення платіжної дисципліни в галузі теплопостачання, Верховна Рада ухвалить законодавство, що забезпечить повне і обов'язкове застосування розподільчих рахунків для платежів за комунальні послуги.	Виконано	30 червня 2014 р.
Якщо наявні акціонери, які пройшли перевірку професійної придатності і бездоганності ділової репутації не бажатимуть або не зможуть внести у повному обсязі кошти для рекапіталізації слабого банку, для відновлення його платоспроможності можливо буде використати державні кошти, діючи відповідно до чітких критеріїв. Уряд та НБУ узгодять ці критерії з експертами МВФ	Виконано із затримкою, 4 липня 2014 р.	31 травня 2014 р.
Для більш точного відображення фінансового стану Нафтогазу, НАФТОГАЗ до 3 квітня оголосить тендер на проведення аудиту діяльності Нафтогазу із залученням зовнішнього аудитора. Аудитор має приступити до роботи впродовж 60 днів з моменту проведення тендеру. Результати цього аудиту будуть доводитися до відома МВФ протягом 30 днів з моменту закінчення кожного звітного періоду, початково на помісячній основі, починаючи з аудиту даних станом на кінець травня 2014 року, а потім на поквартальній основі, починаючи з даних станом на кінець вересня і на подальший період.	Виконано із затримкою, 8 липня 2014 р.	30 червня 2014 року, потім – до кінця жовтня – щомісяця, і далі – поквартально
Проводячи тісні консультації з фахівцями МВФ, завершити комплексне діагностичне обстеження, яке охоплюватиме систему заходів з протидії корупції, процес розробки та імплементації основних законодавчих та нормативних актів, які можуть справити вплив на бізнес-клімат, ефективність судочинства та податкового адміністрування, як описано у параграфі 25.	Виконано	15 липня 2014 р.
Завершити проведення діагностичних обстежень та аналіз бізнес-планів 15 найбільших банків	Виконано	31 липня 2014 р.
Уряд повинен бути підготований до управління пакетами акцій, які належать йому у фінансовому секторі на випадок необхідності задіяння державних коштів, - і з цією метою у Міністерстві фінансів буде створено спеціальний підрозділ	В процесі виконання	30 вересня 2014 р.
Після проведення внутрішньої дискусії в Уряді та обговорення цього питання з приватним сектором, ми підготуємо пропозицію щодо реформування ПДВ у сільськогосподарському секторі, маючи на меті наблизити режим оподаткування у цьому секторі до загального режиму оподаткування ПДВ	В процесі виконання	30 вересня 2014 р.
Підготувати помісячний план стягнення дебіторської заборгованості перед НАФТОГАЗом на період вересень 2014 року – грудень 2015 року, встановивши планові показники по групах споживачів.	Новий СМ	Кінець серпня 2014 р.
Верховна Рада ухвалить закон, що сприятиме розв'язанню питання непрацюючих позик і запобіганню утворення нових непрацюючих позик згідно викладеного у Пар.14	Новий СМ	Кінець вересня 2014 р.
Подати до Верховної Ради законопроект, що передбачатиме створення незалежного анти-корупційного агентства з широкими повноваженнями щодо провадження розслідувань.	Новий СМ	1 вересня 2014 року

Ухвалити законодавство, що дозволить створити незалежне анти-корупційне агентство з широкими повноваженнями щодо провадження розслідувань.	Новий СМ	Кінець жовтня 2014 року
Подати до Верховної Ради зміни до законодавства, спрямованого на запобігання легалізації коштів отриманих незаконним шляхом (AML) та Карного Кодексу, що впровадить ключові елементи стандартів FATF на підтримку зусиль уряду з протидії корупції.	Новий СМ	1 вересня 2014 року
Ухвалити зміни до законодавства, спрямованого на запобігання легалізації коштів отриманих незаконним шляхом (AML) та Карного Кодексу, що впровадить ключові елементи стандартів FATF на підтримку зусиль уряду з протидії корупції	Новий СМ	Кінець жовтня 2014 року
Уряд ухвалить план дій, спрямованих на ліквідацію, оптимізацію, спрощення та прояснення нормативно-законодавчої бази, що регулює економічну діяльність	Новий СМ	Кінець жовтня 2014 року
НБУ підготує проект законодавчих змін до Закону про НБУ, націлених на зміцнення бази для урядування та автономії НБУ у відповідності до рекомендацій Місії з оцінки захисних механізмів.	Новий СМ	Кінець грудня 2014 року